

Universitäts- und Landesbibliothek Bonn

**Dissertatio Inauguralis Canonico-Juridica De
Resignationibus**

**Hamm, Franz Gabriel
Bartmann, Theodor Burkhard
Dahmen, Johann Baptist**

Coloniae, 1782

urn:nbn:de:hbz:5:1-75858

28
6 24
DISSERTATIO
INAUGURALIS CANONICO-
JURIDICA

DE
RESIGNATIONIBUS

QUAM

UNA CUM ADJUNCTIS EX OMNI JURE PARERGIS
IN ALMA ET PERANTIQUA UNIVERSITATE COLONIENSI
SOLENNI SUB PRÆSIDIO

PRÆNOBILIUM, CLARISSIMORUM, CONSUL-
TISSIMORUMQUE VIRORUM,
ac DOMINORUM,

D. FRANC. GABRIELIS HAMM

J. U. D., Professoris ordinarii & publici, Venerandæque Facultatis
Juridicæ Dictatoris,

NEC NON

D. THEODORI BURCHARDI
BARTMANN

J. U. D., Professoris ordinarii & publici, ejusdémque Facultatis Fisci,
PRO SUMMIS IN UTROQUE JURE HONORIBUS, ac DOCTORA-
LIBUS PRIVILEGIIS MORE MAJORUM RITE CAPESSENDIS
PUBLICÆ ERUDITORUM DISQUISITIONI SUBMITTIT
AUTOR ET RESPONSURUS

JOANNES BAPTISTA DAHMEN AGRIPPINAS

AA. LL. & Philosophiæ Magister, Gymn. Mont. Professor.

Anno MDCCLXXXII. Die 12ma Septembris.

Horis, locoque consuetis.

COLONIÆ, IN TYPOGRAPHIA UNIVERSITATIS.

P R Æ F A M E N.

Quam aliena ab Ecclesiae bono, ideoque & mente fuerit vel Renuntiatio Beneficiorum promiscua; non ignorabit, qui hinc personas ad sacra munia habiles usque adeo ad ea compulsas fuisse legerit: inde inhabiles vitiisque canonico laborantes fuisse exclusas ac depositas consideraverit. Quin novissimè adhuc Concilium Tridentinum Sess. 23. C. 16. de Reform. statuit: Quod si Clericus locum inconsulto Episcopo deferuerit, ei sacrorum exercitium interdicatur. Sicque juxta disciplinam Ecclesiae non nisi de licentiâ Episcopi vel ejus præcepto, nec nisi gravissimis de causis fieri debendum adhuc deberent Renuntiationes Beneficiorum.

Quæ integrâ sæculorum primâ Decade tam rigida in Renuntiationibus admittendis aut suo casu injungendis fuit Ecclesiae disciplina, mirum non est, quod hodiernas Resignationes feliciter ignoraverit, quippe à spiritu Canonum multo longius quàm Renuntiatio recedentes.

Primas equidem Resignationes Sæculo XI. innotuisse in Ecclesiâ docet ejus historia; verum hæc ipsa etiam testatur inmedicabili illas necessitate Canonum temperari rigorem exigente, ab Ecclesiâ pro eâ tantum vice ceu malum minus fuisse admissas, suum præcis Canonibus vigorem expressâ protestatione futuris pro casibus fuisse conservatum, demum primas illas verecundioris longè frontis exitisse ac nostras hodiernas, nam cum primæ illæ quippe occultas ob causas injectæ essent necessitatis; aliæ ex iis sequiori ætate prodierunt factæ motu proprio & gratiæ loco expectatæ, cum primitus fierent in favorem ipsius resignantis cum spe quidem tacitâ, at minimè sub conditione beneficia recipiendi; tandem factæ sunt fiuntque adhuc in favorem tertii, eaque conditionatæ, sumtuosæ, simoniacæ, sub - & obreptitiæ, intendentes hereditariam beneficiorum successionem, adeoque corruptelæ & disciplinæ ecclesiasticæ relaxationes merito adpellandæ, quippe spirantes nepotismum & notam eheu! nimis beneficiorum negotiationem.

Tametsi verò hæc ab Ecclesia probatæ nunquam fuerint: imò Concordatis juxta plures sint adversæ; quia tamen usu saltém vigent; hinc quâ ratione & validæ & licitæ esse possint; consueto systemate propositum mihi est discutere.

S E C T I O

SECTIO I.

§. 1.

Renuntiatio in genere definitur: spontanea beneficii abdicatio ex causa iusta coram Superiore competente facta. Sic generaliter sumta dividitur 1. in *expressam* & *tacitam*, illa est, quæ fit verbis expressis, voluntatem renuntiandi apertè, non dubiè, minùs æquivocè significantibus. Tacita fit facto vel omissione verè (nam præsumpta tantùm est nulla) vel ex naturâ suâ vel dispositione juris renuntiationem adnexam habente. Unde

§. 2. Utraque & expressa & tacita videtur subdividenda in *arbitrariam* seu permissam, & *necessariam* seu præceptam, quæ quidem etiam fit spontè sine vi, sed jure aut iudice præcipiente. Necessariæ tacitæ exempla sunt: 1. Siquis solennem in quâdam religione emittat professionem a) 2. Siquis pacificam & fructiferam beneficii secundi, cum primo incompatibilis, possessionem adeptus non renuntiet intra tempus præfinitum. b) 3. Si Clericus in minoribus ineat matrimonium, c) 4. Siquis obtentâ Parochiâ intra annum non fiat Presbyter. d) 5. Siquis religionem mutet. e) 6. Si Canonicus per triennium, à die tamen primæ monitionis computandum, absens manserit f) generatim huc pertinent facta omnia, ob quæ canones vel leges renuntiationem modò factam interpretantur. Quod si tali in casu quis renuntiaret expressè, hæc renuntiatio esset facti tantùm & superflua, cum omne jus ipso jure amiserit, licet honoris gratiâ quandoque ante sententiam, renuntiationis aut privationis ipso jure factæ declaratoriam renuntiatio fieri permittatur.

a) C. Beneficium 4. de Regul. in 6. b) Extrav. Execrabilis. c) C. 1. & 3. de cler. conjug. d) C. 14. de Election. in 6. e) ob Reservatum Ecclesiasticum. f) Conc. Trid. Sess. 24. C. 12.

§. 3. Renuntiationis arbitrariæ tacitæ exempla sunt: I.) Siquis Collatori remittat literas collationis. II.) Siquis competitori Præposituræ reverentiam Præposito debitam exhibeat. a) III.) Si Clericus bona Ecclesiæ suæ à se donata repetat. b) Interim renuntiatio, quia facti est, in thesi seu extra casus, in quibus jura ipsa eam præsumunt, facta non præsumitur, & proin eam alleganti incumbit probatio: iis verò in casibus, in quibus jus ipsum ex facto aliquo NB. non culpabili renuntiationem præsumit, probationem credo incumbere renuntianti, si factum insuper esset culpabile; tunc quia præsumtio juris in eo fundata videtur esse juris & de jure, probatio in contrarium nulla habebit locum.

a) C. ex ore 3. de his quæ fiunt à majore parte capit. b) C. Transmissa 3. b.t.

§. 4. Renuntiationis expressæ necessariae exempla habemus in iisdem casibus §. 2. dummodo beneficiatus expressis verbis se renuntiare declaret, antequam ipso jure renuntiatio sit inducta, e. g. in primo casu §. 2. Religiosus potest adhuc resignare expressè tempore Novitiatus, & sic de cæteris. Ulterius huc spectant omnes renuntiationes expressæ, quæ fiunt ante sententiam NB. condemnatoriam seu privatoriam ob factum, ob quod jura beneficii non ipso jure renuntiatum declarant, sed renuntiationem faciendam injungunt. Sic e. g. criminis, executionem officii peractâ etiam pœnitentiâ impediens, ut homicidii a) sibi conscius expressè renuntiat, & tempestivè. Si autem fieret post sententiam demùm in judicatum prolapsam, etiãsi ante executionem, non esset iterum nisi mera renuntiatio facti. Unde

a) C. ex literis 10. de excessibus Prælatorum.

§. 5. Renuntiatio dividitur alteriùs in aliam facti tantùm, quando scilicet quis renuntiat beneficio, quod nullo jure possidebat, ut: si intrusus renuntiet. Aliam juris tantùm, si quis beneficio renuntiat, quod, licet legitimo gaudens titulo, nondum possidet, aliam juris & facti simul, quando quis renuntiat beneficio, quod de facto & titulo legitimo possidet.

§. 6. Ratione objecti Renuntiatio alia est Prælaturarum & Dignitatum Episcopaliũ, vel Episcopali saltem potestate pollentium (de hac agit Summus Pontifex ad hunc tit. & ad eam requirit unam ex sex causis infra enumerandis) alia beneficiorum inferiorum, ad hanc etiam jure Decretalium credo suffecisse, & licet ab Episcopis acceptatam fuisse causam sex illis minorem. Hodie multiplicatis beneficiis & abundante ministrorum Ecclesiæ copiâ causæ justitiæ tam rigidè non ampliùs attenditur, imò fit & admittitur renuntiatio à Collatoribus absque causæ cognitione, sat modò contentis, quod beneficia possint conferre aliis expectantibus.

§. 7. Ratione formæ alia est absoluta & simplex, quâ quis Beneficium restituit ad manus Collatoris alteri pro libitu conferendum, & hæc primis XIII. Sæculis sola erat cognita. Alia est conditionata, Resignatio in specie dicta, quæ fit sub certâ conditione, modo, pacto, restrictione, reservatione expressè additis. Dico: expressè per formalia consueta: taliter & non aliter, nam, uti in Præfatione monui, Sæc. jam XI. cœperunt fieri Resignationes sub spe, aut si sub conditione etiam (quod vix erit) certè tacitâ, non expressâ sunt factæ, nullatenus verò sub conditione tacitâ fuerunt admittæ. Sæculo demum XVI. nec constitutione aliquâ, sed usu aut potiùs abusu invaluerunt hodiernæ Resignationes conditionatæ, quæ in diversas abeunt species: aliæ enim fiunt ex causâ permutationis, aliæ in favorem tertii, aliæ cum reservatione pensionis, aut fructuum, aliæ (in germaniâ tamen ignotæ) cum reservatione regressus in casum, quo vel Successor mortuus, vel religionem professus, vel ad aliam Dignitatem translatus fuerit, aliæ sub pacto refundendi expensas circa obtentionem Beneficii, aut litem super eo factas.

§. 8. eorum pa
impingun
conferri
de praxi
causa
quæ fiunt
& in Gal
alterâ me
& reduci
pensionis
poneret
teste GIC
non impo
ctore Par
Pontifice
Episcopus

a)
XXXXXX
§. 9. Ca

fitiâ fier
superior,
vinculo
primitus
ex quo
tandem
patrimon
illorum
tanter al
usu ipso
pore Ren
jectum
nam pos

§. 1
justâ cau

§. 8. Illæ cum reservatione fructuum fiunt, vel cum reservatione tertiæ eorum partis, vel dimidiæ, vel omnium fructuum, hæc ultimi generis gravis impingunt contra jus commune, quo jubentur beneficia sine diminutione conferri, & qui servit Altari, de Altari vivere debet, unde à Rom. Pont. de praxi, quatenus supra jus esse dicitur, admittuntur, nec nisi magnâ ex causa. In Galliâ eas planè esse prohibitas, refert REBUFF. a) eas autem, quæ fiunt cum reservatione medietatis vel tertiæ partis, faciliùs admitti, & in Galliâ quoque receptas esse, testatur BOËRIUS b) dummodo tamen ex alterâ medietate commodè vivere possit beneficiatus, aliàs reformari solent, & reduci ad tertiam partem. c) De resignatione, quæ fit cum reservatione pensionis, per transennam noto, quod, licet olim in omnibus beneficiis imponeretur pensio usque ad tertiam fructuum partem, eaque iusta judicaretur teste GIGANTE d) nunc tamen in Episcopatibus & Parochialibus Ecclesiis non imponatur pensio, nisi pro Episcopo remaneant mille ducati, pro Rectore Parochialis Ecclesiæ centum, in aliis verò beneficiis regulariter à S. Pontifice imponitur usque ad tertiam, vel etiam mediam fructuum partem, Episcopus verò, vel legatus tertiam excedere nequit.

a) in Praxi tit. de Reserv. tam general. quàm spec. b) Decis. 2. n. 56.

c) Rebuff. l. c. n. 17. d) q. 9.

SECTION II.

§. 9. Causa efficiens Renuntiationis, inspectâ primitivâ ipsius formâ, juxta quam non nisi factâ prius causæ cognitione, cognitâque causæ Justitiâ fieri poterat, atque ita in genere prohibitorum habebatur, videtur fuisse superior, qui eam admittebat, quia tum nihil erat aliud, quàm liberatio à vinculo Ecclesiæ & officio sacro, ad quod Clericus susceptione ordinis sacri primitus se ita obligabat, uti Monachus ad Regulam solenni Professione. At, ex quo Clerus antè indignum se credens & ad officia sacra cogendus, ea tandem ob redditus in perpetuum iis adnexos cœpit ambire, ex quo auctis patrimonii titulis, Clericorum copia peperit Beneficiorum inopiam, ideòque illorum Renuntiationes cœu optata alios expectantes providendi occasio, gratanter absque scrupulosâ causæ cognitione cœperunt acceptari, ac proinde usu ipso licitorum & permissorum naturam induerunt; ex eo utique tempore Renuntians potius quàm Acceptans videtur esse causa efficiens, seu subiectum activum Renuntiationis, sed uter eorum sit, sufficit inquirere, quinam possint renuntiare, quinam Renuntiationem admittere.

§. 10. Renuntiare primævo jure nemo poterat, nisi cui specialiter ex justâ causâ à Superiore competente permittebatur, & hæc Regula quoad Epif-

Episcopos, & Prælatos episcopali potestate pollentes, quos ceu Patres familiam suam pro libitu deserere non posse Ecclesiæ semper interest, etiamnum hodie de praxi obtinet. Dubitatum est, num. Papa, qui superiorem non habet, de causâ cognoscentem, possit renuntiare? dubium solvit COELESTINUS V., qui ipse renuntiavit, ejusque Renuntiationem successor BONIFACIUS VIII. ratam habuit. a)

a) C. 1. b. t. in 6.

§. 11. Quoad Beneficia & Dignitates inferiores hanc usus hodiernus firmavit Regulam: Renuntiare, imò & resignare quilibet Beneficiatus potest, qui specialiter non prohibetur. Prohibentur autem 1. Clerici minores annis quatuordecim, qui, si contra Dispositionem Conc. Trident. a) viâ dispensationis Beneficium obtinuerint, nisi accedente Tutoris autoritate & causæ cognitione resignare illud nequeunt. Majores annis quatuordecim, licet minores viginti quinque in beneficialibus & spiritualibus causis ab ipsis dependentibus habentur pro majorennibus b) & sine autoritate Curatoris, uti Beneficium adquirere, ita renuntiare illi possunt. An verò tum concedenda ipsis restitutio in integrum? Quæstio est inter Authores controversa, KØENIGS c) generaliter affirmat, distinguit REBUFF. d) an in Renuntiatione talis minoris intervenit causæ cognitio? & tum negat, an non? & sic concedit restitutionem. Præplacet sententia VALLENSIS e) præciso dolo, vel facto quodam Relinquentis alteriusve, gravem læsionem (quam tamen læsus probet) inducente, restitutionem minori denegantis, etenim num temporale minoris commodum Ecclesiæ saluti præferendum? num concessus minori Beneficium possidendi favor in Ecclesiæ, Beneficiati officiis interim carentis, præjudicium ampliandus?

a) Sess. 23. C. 6. de Reform. b) Cap. fin. de judiciis in 6. c) b. t. §. 14. n. 5. d) in Praxi p. 3. de vitiis Resignationis ratione personæ n. 3. e) de Benef. Tit. XXII. n. 3.

§. 12. Prohibentur 2. furiosi & amentes ob defectum principiorum obligationis productivorum scilicet intellectus & voluntatis, nisi fortè dilucida haberent intervalla a) quo tamen casu, quia Renuntiatio tempore sanæ mentis facta non præsumitur b) probatio est penes Relinquentarium c) aliud est, si quis mentis antea compos ex doloris gravitate in rabiem inciderit; tunc enim, licet nec is ex eadem ratione resignare valeat, ad probandam tamen ab adversario resignationis nullitatem non sufficit allegare probata sæpius deliria, sed tria insuper probari vult REBUFF. d) scilicet infirmitatem, furorem, & quod eo præcisè tempore Relinquens fuerit furiosus.

a) C. quomodo 7. q. 1. L. fin. C. de curâ furios. L. furiosum. C. qui testamenta facere possunt. L. in negotiis contrahend. ff. de Reg. jur. b) C. super hoc de Renunt. c) per text. junct. gloss. in C. fin. de success. ab intestato. d) Gloss. 2. super Reg. de infirm. resign. n. 18. & 19.

§. 13. Prohibentur specialiter resignare infirmi diem à facta Resignatione vigesimum non superviventes juxta Regulam Cancellariæ: *de infirmis resignantibus*, adeo, ut decedente intra illud tempus ex eadem infirmitate Beneficiato Beneficium vacet non per Resignationem, sed per obitum. Sic etiam habentes Beneficium adhuc litigiosum lite pendente ei renunciare equidem, at resignare id non possunt, interim de hoc aliisque punctis commodior infra recurret mentio.

§. 14. Præter hos, quibus resignare ita liberum est, ut possint Beneficia & retinere, alii sunt, quæis renunciandi necessitas aut per legem aut per Judicem ita imponitur, ut resignandi facultas non adimatur. Huc pertinent omnes ii, qui factum tale ponunt, ob quod per sententiam judicis Beneficio forent privandi, seu ad Renuntiationem cogendi, nisi tempestivè ipsi renuntiarent, aut resignarent, ita si quis plures parochiales aut unam Cathedrali, alteram Parochialem Ecclesiam obtinuit, unâ tantum Parochiali, vel solâ Cathedrali retentâ reliquas intra sex menses cogitur dimittere a) sic quoque generatim, qui intendunt ponere tale factum, quo posito essent ipso jure suis privati Beneficiis, his resignare, antequam factum id ponant, integrum quidem est, at facto posito non nisi famæ servandæ gratiâ permittetur.

a) *Conc. Trid. Sess. 24. de Reform. C. 17.*

§. 15. Ultimò adhuc notandum circa Renuntiationes Episcopatum, & Prælaturarum, Episcopali Potestate pollentium, quod inter causas ad earum Renuntiationem requisitas notisque illis versiculis:

Debilis, ignarus, malè conscius, irregularis,

Quem mala plebs odit, dans scandala cedere possit.

comprehensas aliæ sint, quæ Renuntiationem reddunt necessariam, aliæ, quæ reddunt licitam; sic ratione sensui vel infirmitatis licet incurabilis ad renuntiandum ne Prælati Ecclesiæ superior quidem facillè cogitur, sed ei Coadjutor, vel cum vel sine spe successionis datur. A potiori id obtinet in Beneficiatis inferioribus, sic amenti Beneficium etiam curatum habenti datur vicarius.

§. 16. Porro cum, quod quis facere potest per se, possit quoque per alium, hinc sive Prælati, sive Beneficiati inferior, qui potest resignare per se, potest etiam & solet plerumque per procuratorem resignare, vel instrumento publico, vel privatis litteris a) at speciali ad id mandato constitutum, adeo ut nequidem mandatum cum liberâ ad hunc, seu maximi momenti actum se extendat. b) Hic procurator an laicus sit, an Clericus, & hic an sæcularis, an regularis (hic tamen non nisi cum licentiâ Superioris) nil refert. c) Potest constitui unus, possunt & plures, d) iique vel singuli in solidum, ut quilibet possit renunciare solus, vel conjunctim, ut Renuntiatio non valeat nisi consensu omnium facta. Quoad hæc uti & alia puncta clarum oportet.

oportet esse mandatum, huiusque fines procuratori strictissime observandi. Plura de hoc puncto fusiori discussione digno differere negatum modo est mihi intra horarum subsecivarum cancellos arctato.

a) Clem. 1. de Procurat. b) C. fin. de offic. vicar. in 6. c) Gloss. in Clement. un. de Renunt. d) in d. Clem. un. de Renunt.

(*****)

SECTIO III.

§. 17. **R**enuntiatio (idem est de Resignatione) ut valeat, fieri debet coram Superiore, sed quo? non pauci hodie jus eas admittendi Episcopis privative vendicant, eo quod in Jurisdictione Ecclesiastica ordinaria jus hoc contineatur, verum nunquid & jus Beneficia conferendi continetur in eadem Jurisdictione Ecclesiastica ordinaria? & hoc tamen jus hodie pluribus in Diocelibus videmus Prælati aliis inferioribus, & Capitulis competere. Dicit quis: verum id quidem esse, at non nisi jure speciali id eis esse adquisitum, sed sit ita sanè, dummodo eodem jure speciali jus Renuntiationes admittendi adquisitum iis fuisse non neget. Profecto ego sic statuo: nil magis est connaturale, quam actum eo modo dissolvi, quo modo est colligatus, adeoque ejus in manus facienda est Beneficii Renuntiatio & Resignatio, cujus è manibus renuntians accepit Beneficii collationem & institutionem, nisi jure id specialiter prohibeatur. Cum itaque Collatores Episcopo inferiores, licet jus illud Beneficia conferendi primitus jure speciali adquisitum possideant, hodie tamen sint Collatores Beneficiorum ordinarii; Renuntiationum quoque admissores erunt ordinarii.

§. 18. Sicut inquam primis XII. Sæculis vi Jurisdictionis Ecclesiasticæ ordinariæ Episcopi soli Collatores erant ordinarii, iisque solis competeat jus sacras functiones injungendi, in officiis instituendi, ab iis deponendi; ita eo ævo soli quoque Cleri sui Renuntiationes admittebant. Ex eadem ratione Episcoporum Renuntiationes (Resignationes enim nondum erant notæ) in Concilio provinciali admittebat Metropolita cum Episcopis, qui confirmationi adfuerant renuntiantis, a) cum ergo Beneficia conferendi & in iis instituendi potestas aliis Prælati inferioribus jure speciali e.g. gratiosa Episcoporum concessione, Possessione, Præscriptione, Pacto, Capitulatione acquisita, hodie sit ordinaria, ordinaria quoque est eorum potestas Renuntiationes admittendi, sicut turnarii non conferentis negligentiam supplendi. Inde est, quod plura Capitula à suis provisis exigant juramentum de non resignando nisi in manus Capituli, tale est juramentum Canonicorum illustris Collegiatae Ecclesiæ S. Gereonis, in vim statutorum hoc modo jurantium: *Præbendam meam in Ecclesiâ S. Gereonis non permutabo aut successorem in eadem procurabo nec permuta-*

tiones

tiones seu
luntatem &
Beneficii
copi, hun
dit VALL

a)

§. 19.
jure prohib
quamvis e
tiones tū
nodos pro
Episcopum
Capite dif
Renuntiat
est Summ
de causâ
eorum, a
nuntiation
lio provin

a)

§. 20.
tiones ex
nationes
rium esse
de eo, quo
Legibus G
SCHMIDT
vel Religi
justæ? si
illas adm
fendant,
Papa, qui
favorem
praxi etia
mitti not

a)

tionem seu successionem aliquas hujusmodi ibidem ab aliquo fieri consentiam præter voluntatem & consensum totius Capituli Ecclesie S. Gereonis. Et si Renuntiationem Beneficii ad Capituli e.g. Collationem pertinentis faceret quis in manus Episcopi, hunc illius absque consensu Beneficium alteri conferre non posse tradit VALLENSIS. b)

a) Thomass. p. 2. L. 2. C. 50. seqq. b) de Benef. Tit. XVII. n. 7.

§. 19. Regulæ supra §. 17 datæ addidi hanc clausulam: nisi specialiter jure prohibeatur conferens & instituens Renuntiationes aut Resignationes admittere, quamvis enim jure antiquo Episcoporum Renuntiationes admittere (Resignationes tunc notas nondum fuisse iterum moneo) penes Metropolitanos & Synodos provinciales erat, jure tamen novo Decretalium seu titulo spiritualis Episcopum inter & suam Ecclesiam Matrimonii non nisi à Supremo Ecclesie Capite dissolubilis a) seu, utrum malueris, velut aliqua ex causis majoribus Renuntiatio Episcopatum & Prælaturarum Imperii immediatarum reservata est Summo Pontifici, eodémque hic jure, si Episcopus infirmitatis aliave de causâ officio suo fungi amplius nequeat, dat illi, (cum adsensu tamen eorum, ad quos spectat Electio) Coadjutorem, quem olim eadem quâ Renuntiationem Episcopi admittebat, potestate dabat Metropolitanus in Concilio provinciali, nec in Concordatis aliud, quantum scio, est dispositum.

a) C. 2. X. de Translat. Episcop.

§. 20. Quoad Beneficiorum inferiorum Renuntiationes imò & Resignationes ex causâ permutationis firma manet superior regula. Eorum Resignationes in favorem à Pontifice solo admitti Concordatis equidem contrarium esse argumentis non contemnendis probant WEDEKIND. in Dissertat. de eo, quod circa recursum ad Celsiss. Judic. Imperial. Aulic. in Ecclesiasticis ex Legibus Germanicæ speciatim obtinet, & citati ab hoc DE RIEGGER a) & SCHMIDT. b) sequens præterea his Resignationibus opponi solet dilemma: vel Resignationes in favorem, quæ coram Papâ fiunt, justæ sunt, vel injustæ? si justæ, etiam coram Episcopo rectè fiunt, si injustæ, neque Papa illas admittere poterit. Interim tamen non desunt alii, qui contrarium defendant, atque ut P. SCHRAM non citem, qui Resignationes in favorem à Papa, quia supra jus est, legitimari c) docet, Cl. SCHLOER Resignationes in favorem Concordatis adeò stabilitas asserit d) veruntamen, quidquid sit, de praxi etiam hodiernâ Resignationes in favorem à solo adhuc Pontifice admitti noto notius est.

a) Instit. J. E. P. II. p. 205 b) Instit. J. E. T. II. p. 30. c) I. J. E. L. II. §. 529. d) Disceptat. de Reservat. Benef. ex qualitate vacationis per Resignationem ad textum Concordatorum.

§. 21. Non possum tamen, quin in transitu adhuc observem, quoniam absurdè loquantur, qui simoniam in ejusmodi Resignationibus a Papà purgari, easque ex simoniacis reddi non simoniacas fabulantur. Sanè, etiam si non nisi simoniam juris ecclesiastici eis inesse admitteretur, non video tamen cur solus Papa, non Episcopi purgare eam possent, sed simoniam illam esse juris divini solidè probat V. ESPEN ^{a)} qui & saniozem aliam rationem suggerit illi Patris SCHRAM consonam, atque Resignationes, cum sint nominationes successoris & tendant ad hæreditariam Beneficiorum transmissionem, adeoque juri communi sint contrariæ, à Summo Pontifice per dispensationem admitti. Quod Ecclesia saltem mentis non sit purgare simoniam, & qualvis promiscuè Resignationes admittre; clarè satis indicat Constitutio PII V. eas, quia vergunt in perniciem Ecclesiæ, ex levi causâ admitti prohibens.

^{a)} b. t. C. 2. n. 10.

§. 22. Tametsi nunc non nisi renuntiationes ^{a)} aut resignationes ex causâ permutationis ^{b)} admittant Praelati inferiores, eas autem in favorem vel cum reservatione Pensionis, aut regressus Papa solus, in certis tamen casibus ordinarii quoque vel motu proprio vel ad supplicationem Resignantis pensionem constituere possunt, e.g. si Beneficiatus sit decrepitæ ætatis, aut infirmus, si litem de Beneficio habens consentienti in pensionem competitori velit resignare, & dubio planè res caret, si pensio erigatur in titulum. Sic etiam potest ordinarius Beneficium conferre illi, quem pure renuntians commendavit, dummodo nentro in casu renuntiatio sub tali conditione expressâ, seu cum clausulâ: *taliter & non aliter*; fuerit facta.

^{a)} C. 4. de Renunt. ^{b)} C. un. de rerum permut. in 6. & Clem. un. eodem.

§. 23. Ex regulâ superius posita fuit, quod in manus laici, licet is Curia ecclesiasticâ sit Notarius, vel Patronus Beneficii, renuntiatio fieri non possit, unde & sic renuntians in pœnam est Beneficio privandus ^{a)} quemadmodum Clericus coram Judice laico in causâ etiam merè temporali litigans, si hæc sit criminalis, Beneficium, si verò civilis sit, tunc quod ei adjudicatum fuerit, amittet, vel alias luet ^{b)}... A regulâ generali, quod Renuntiatio & Resignatio quæcunque debeat fieri coram legitimo Superiore, exceptio præ cæteris notabilis hæc est: quod inferiores Beneficiati (secus est de Episcopis) ^{c)} ad Religionem petita tantum, licet non obtentâ Ordinarii licentiâ transire possint. ^{d)}

^{a)} C. Quod in dubiis. 8. b. t. n. 6. ^{b)} per C. 12. de foro compet. ^{c)} C. nisi 10. b. t. ^{d)} Arg. C. licet 18. de Regular. & C. duæ sunt 2. causa 9. q. 2.

SECTIO IV.

§. 24. **O**bjectum Renuntiationis puræ, de qua S. Pontifex hoc titulo, primarium sunt Dignitates & officia sacra quæcunque, vel ipse, cuius supra memini, supremus Pontificatus. Conditionalis hodiernæ sunt Dignitates & officia tantum minora, secundarium sunt ipsi redditus iis adnexi, hos itaque, qui nihil juris in Beneficio seu principali habet, nequaquam, qui juri suo renuntiavit, nonnisi factâ fructuum reservatione adquirere potest, quia, qui renuntiat Beneficio seu principali, renuntiare quoque censetur fructibus seu accessorio. Renunciari autem regulariter potest Beneficio cuicumque a) excipitur Beneficium, cuius titulo quis ad sacros ordines est promotus, b) cuius renuntiationem Superior acceptare prohibetur, nisi vel aliunde Renuntians habeat, quo vivat, vel annua ipsi pensio constituatur.

a) C. 16. & 23. de Regular. b) Conc. Trid. Sess. 21. de Reform. C. 2.

§. 25. A Resignatione excipitur I. Beneficium Patronatus laici. SCHLOER a) insuper Beneficia omnia, quæ alternativæ non subjacent, sed quæ omni & quovis mense vacant Patronis etiam Ecclesiasticis, ope permutationis vel resignationis ad Curiam Romanam trahi posse negat, huic addit WEDEKIND. b) quod, licet Summus Pontifex Beneficiorum Patronatus Ecclesiastici Resignationes Patrono inconsulto & invito hucusque acceptet, per hoc tamen neque concordatis, nec Patronis, Collatoribus inferioribus in Ecclesiastico Jure, eis quæsitis, præjudicare velit, hancque ejus mentem elici putat ex clausulâ, quam Curialistæ Resignationum Bullis de stylo inserunt: *dummodo ejus Beneficii dispositio hac vice ad nos pertineat*, mihi eorum sententiam retulisse sufficiat, donec super his, aliisque punctis hætenus controversis, Sedi Romanæ cum Patronis eorumve Protectoribus summis Imperantibus constet convenisse.

a) Diff. de Beneficiis per Resignationem in Curia vacantibus &c. b) Diff. de eo, quod de Recursu &c. supra cit. §. VI. in notâ b)

§. 26. Excipitur II. Beneficium Familiæ, quia in eo solis illius membris jus quæsitum est, quo alterius facto invita privari nequeunt. III. Beneficium Electivum, nisi omnium, ad quos spectat electio, consensus accesserit, si tamen potior Resignationis causa sit necessitas, vel utilitas, sustinet PIRRHING a) sufficere, si major pars consentiat. IV. Beneficium Unitum Monasterio Religiosorum, vel collegio Clericorum, aut seminario adolescentum ex eadem ratione circa Beneficium familiæ adlatâ. Huc refero Præbendas Parochialis incorporatas, & quæis gaudet Alma Universitas nostra, Præbendas primæ & secundæ gratiæ, Et si tale Beneficium coram ipso Summo Pontifice, non

non facta unionis mentione quis resignare in favorem attentaverit, nulla est Resignatio. b) V. *Beneficium reservatum Sedi Romanae*, quod coram solo Pontifice resignari potest juxta constitutionem INNOCENTII VIII. VI. *Beneficium Litigiosum*, quod per Resignationem in alterum transferri nequit, uti res nulla lite pendente, alienari potest, quia talis alienatio fieret in præjudicium colligantis. Si verò huic prætensum jus suum cedere velit, credit PIRRHING c) valere Resignationem, verum, quia Beneficium per transactionem vel compositionem absque canonica institutione adquiri non potest, d) hinc (licet deficiente vel per obitum, vel per cessionem sui juris adversario alter colligans præ extraneo ad Beneficium admitti soleat e) stricto tamen jure rectè vult ENGEL f) ut colligans prius justum probet titulum, idque in praxi etiamnum fieri oportere planum est, si litigantes sint plures quam duo, & unus litem deserat.

a) b. t. n. 13. b) *Conc. Trid. Sess. 21. de Reform. C. 5. & Sess. 23. C. 18.* c) b. t. n. 14. d) C. 1. de R. J. in 6. e) juxta Reg. Cancell. de surrogandis colligantibus. f) b. t. n. 4.

SECTIO V.

§. 27 Prout varia est Renuntiatio, varia quoque est illius forma. Essentialem cujusunque sequentia constituunt requisita: I. ut sit *spontanea & libera*; talis non est, A) quæ sit ab eo, qui quacunque ex causa de statu mentis dejectus est, unde, si e.g. vaser aliquis supposita ejus capiti manu eum interrogans: velletne resignare? eum annuere faceret coram testibus & Notario corrupto desuper instrumentum conficiente; nulla esset talis Resignatio. Eidem requisito obstat B) Dolus gravis, juxta REBUFF. a) talis, qui cadit in prudentem virum, meo autem judicio ex qualitate personæ renuntiantis vel plus vel minus sagacis est librandus. Si sit substantialis & causam actui præbuerit, renuntiationem rectè nullam dicit REBUFF. b) quia, si alios contractus bonæ fidei civiles talis dolus irritet, irritabit à potiori propter malitiam majorem in Beneficialibus. Dissentit VALLENS. c) ast dum paulo inferius ipse ex PANORMITANO refert, quod dolus consensum excludat, hoc ipso probat, Renuntiationem dolo elicitam defectu consensu substantiali laborantem in origine sua esse nullam, idque confirmat, dum addit neque mentem Superioris esse Resignationes dolo factas admittere, eumque in finem præstari juramentum, quod nec fraus nec dolus intervernerit. Dolus autem, quia delictum est, non præsumitur, sed ab allegante est probandus per conjecturas & verisimilia indicia.

a) *Tit. de Resign. metu extorta n. 12.* b) *Tit. de Resign. dolo facta n. 4.* c) *de Beneficiis Tit. XIV. n. 1.*

§. 28. Libertati obstat C., injusta (ut excludatur iusta ex causâ à judice illata) vis aut violentia, quæ, quia actum facit absolutè involuntarium, renuntiationem reddit omni jure invalidam, & renuntians, si vim possit (uti ex eadem, quâ dolum, ratione, eodémque modo debet) probare, habet actionem spoli, a) idque licet renuntiationi vi extortæ juramentum addiderit, b) tum, quia hoc pariter vi extortum præsumitur, tum, quia naturam actûs sequitur, c) cui valoris, quem antè non habuit, nihil tribuit. Quod si, qui coactus renuntiavit, possessionem reapse amiserit, etiam factâ modo alteri collatione juvabitur *remedio redintegranda possessionis*. d) Quamdiu hanc non recuperavit, nullius effectûs erit facta post spoliolum renuntiatio, non præcisè, quia jam liberè & validè in se fieri non potuit, sed quia spolio nondum purgato vis in effectû videtur perdurare, ideòque verisimile non est renuntiare liberè, qui spoliatus renuntiat. e) Siquis verò post spoliolum liberè renuntiaret coram judice, aut si renuntiationem etiam post spoliolum liberè factam esse aliter constet, valebit renuntiatio, quia in primo casu autoritas judicis, in secundo aperta veritas præsumtionem elidit, f)

a) C. sollicitè 2. de restitut. spoliat. b) eod. cap. ibi: de juramento. c) L. ult. C. de non numeratâ pecuniâ. d) C. redintegranda 3. e) d. C. sollicitè. f) C. acceptâ 3. de restit. spoliat.

§. 29. Libertati requisitæ adversatur D., metus justus (qui, nisi planè in violentiam degeneret: ut si renuntians captus vel detentus à personis secularibus cogeretur, quo casu præter pœnam excommunicationis violento detentori canonibus modo antiquis statutam, renuntiationem ipso jure nullam declarat Pontifex. a) Actum non facit quidem involuntarium absolutè, nec proinde ipso jure nullum, ita tamen vitiat, ut implorato judicis officio facillimè rescindatur. Dixi: *justus*, quâ appellatione non illum volo, quem lex vel iudex ex iustâ causâ incutit, contra hos enim conqueri nemo potest, sed eum, qui potuerit cadere in constantem virum b) ut excludatur puerilis, aut frivole confictus, non etiam quilibet absolutè levis, qui tamen respectivè: habita nimirum ratione personæ, gravis esse possit. Relinquendum id est prudentis judicis arbitrio; qui nec reverentialem semper (præcipuè si verbera aut graves minæ præcesserint c) ut insufficientem poterit rejicere. Quod si allegans metum probaverit, ad rescindendam renuntiationem licet juramento (cujus tamen absolutionem antè obtinuerit) confirmatam agat vel actione *quod metûs causâ*, d) vel adversus quemcumque (licet collatio modò facta fuerit) *remedio recuperandæ*. e) Si procuratorem metu inductus constituerit, non requiritur mandati illius revocatio, nec procuratori, nec resignatario intimanda, sed sufficit, quod ab illo gestum est, rescindi, f) quia, quidquid is egit, à jure impro-

batur.

batur. Metu autem (reflece ad ea, quæ supra de vi dixi) purgato valebit renuntiatio.

a) *Clement. C. multorum 2. de penis.* b) *C. ad audientiam 4. de his quæ vi metusve causâ.* c) *FLAMINIUS lib. 13. q. 2. n. 166. seq.* d) *idem q. 2. n. 19.* e) *RUBUFF. de resign. metu extorta n. 4.* f) *RUBINUS Conf. 121. n. 21. Volum. 4.*

§. 30. Requiritur II. ut renuntiatio sit clara vel in verbis, vel in facto, de quo latius supra §. 5. & seq. Nam in dubio quis beneficio, ex quo sustentari debet, renunciare non præsumitur a) hinc, qui literas actualem, factam à Pontifice de beneficio provisionem continentes Episcopo vel Capitulo tradit, ipsiusque gratiæ se submittit, non censetur renunciare juri, quod ratione literarum ad beneficium ipsi erat quæsitum b) si tamen eas renunciandi animo in manus superioris deposuerit, eo casu & literis, & iis, quæ contenta in ipsis sunt, renunciare censetur. c)

a) *C. super hoc 5. h. t.* b) *C. sanè 7. h. t.* c) *arg. C. 4. cum pridem de pactis.*

§. 31. Requiritur III. consensus superioris a) cujus? vide supra §. 17. & seq. Hic consensus si deficiat, renuntiatio equidem nulla est in præjudicium Ecclesiæ vel superioris, b) ab illâ enim si repetatur, est restituendus c) valet tamen in præjudicium renuntiantis, qui, si nemine consulto Ecclesiam deseruerit, licet per hoc solam possessionem amiserit, quippe quæ facilius potest, d) non etiam proprietatem, quia eam dimittere quis nequit sine consensu superioris; hæc tamen privari potest, e) nisi re adhuc integrâ i. e. prius quàm autoritas superioris accesserit, poenitentia ductus renuntiationem revocaverit, f) hæc autem exceptio locum non habet, si in manus laici renunciaverit. g) Si præterea talis resignans alteri possessionem tradere attentaverit, statim ad modum Emphyteutæ absque Domini consensu rem emphyteuticam alienantis excidet jure suo, idque, licet resignationi apposuisset clausulam: *sub beneplacito superioris, non aliâs &c.* Quia tali clausulæ factum ipsum contrariatur. h) Nec resignatarius beneficii ita resignati possessionem capere potest antè, quàm superioris consensus intervernerit, quia eò usque titulum non habet canonicum. i)

a) *C. 4. h. t.* b) *C. fin. h. t.* c) *Arg. Can. non oportet 7. q. 1.* d) *L. 1. ff. de acquirend. hered.* e) *GARCIA in C. mulier 3. causâ 33. q. 5. n. 219.* f) *Arg. L. 3. & 5. ff. de cessione bonorum.* g) *C. 8. h. t.* h) *VALLENSIS de Beneficiis Tit. XVII. n. 9.* i) *FLAMINIUS Lib. 7. q. 1. n. 44 citans Jo. Andr. BOV in Cap. in literis de restitut. spoliat. & alios.*

§. 32. Quæ de consensu superioris requisito dixi, cessant 1. in Summo Pontifice, qui propria autoritate renuntiat, cujus rationem dedi supra §. 10. 2. Si renuntians jus plenum in beneficio necdum habeat, ut electi necdum confirmati, præsentati necdum instituti, habentes literas apostolicas ad beneficium vacans vel vacaturum, quibus adscribi possunt Precistæ. Ratio est, tum quia talis renuntiatio non vertitur in præjudicium superioris aut Ecclesiæ, tum quia facilius tollitur jus acquirendum, quam acquisitum. a) 3. Qui habent jus litigiosum, possunt (modò antea non fuerint in quietâ possessione) litem superiore inscio deferere, de quo latius supra §. 26. cess. 31. 4. in beneficiato inferiore ad religionem transeunte, cujus tamen beneficium non vacat, nisi emissâ professione, id quod DD. extendunt ad casum, quo quis intuitu ingressus renuntiavit. b)

a) *L. si sponsus §. si maritus ff. de donat. inter virum & uxorem.* b) *juxta text. C. T. Sess. 25. de Regular. C. 16.*

§. 33. Requiritur IV. iusta causa & quidem ad renuntiationes Episcopatu ac similium Dignitatum una ex sex assignatis a) quas inter primam cit. Cap. INNOCENTIUS nominat *Conscientiam criminis*, non cujuslibet, quia (rationem dat ipse Pontifex) si omnes, quos arguit conscientia cujuslibet culpæ, cederent, pauci vel nulli in illo ministerio remanerent, sed illius duntaxat, propter quod peractâ poenitentia officii exercitium impeditur, cujusmodi sunt: homicidium, simonia, aliæque, quæ infamiam ipso jure irrogant, si Episcopus in judicio convictus fuerit. b) Secunda est *debilitas corporis* non iterum quallsunque, sed ea, quæ vel ex morbo vel senio orta Prælatum reddit impotentem ad exequendum munus pastorale. c) Tertia est *defectus scientiæ* eorum, quæ ad regimen Ecclesiæ & muneris exercitium sunt necessaria. d) Quarta *malitia plebis*, si enim universus populus adeo duræ cervicis sit, ut Episcopus videat se nihil proficere, ad quid maneat in Episcopatu? e) Quinta *scandalum* tam grave, quam pusillorum non aliter nisi cessione Episcopi evitabile f) nequaquam autem scandalum pharisaicum. Sexta *irregularitas* utpote impedimentum canonicum, prohibens tum personæ defectu quodam laborantis, ad sacros ordines promotionem, tum eorum, si sit promota, exercitium. Si verò irregularitas illa facile sit dispensabilis, ut: si ex occulto natalium defectu, imò si juxta LAYMAN ex homicidio occulto orta sit, Episcopo alias laudatæ vitæ non est causa necessaria renuntiationis. g) Harum causarum aliqua (ne tamen à Pontifice alias excludente quamlibet æquè gravem exclusam putes) adhuc hodie ad Episcoporum renuntiationes requiritur. Ad beneficiorum inferiorum renuntiationes etiam quidem causam aliquam requirit PIUS V. in Bullâ: *Quanta Ecclesiæ Dei*; at hæc teste ZYPÆO b) vel non est recepta, vel contrariâ consuetudine certè abrogata, namque & ordinarii renuntiationes sine causæ mentione factas admittunt, & Romæ pariter probantur.

a) *C. nisi cum pridem. 10. b. t.* b) *Arg. C. fin. de Tempor. ordinat. c) d. C. 10. §. 3. d) eod. C. §. 4. e) d. c. §. 5. f) eod. §. 6. g) d. C. §. Personæ. h) in Analys. Jur. Pont. b. t. n. 1.*

to vale.

4. de bis
seq. d)
RUI.

in facto,
ex quo
ctualem,
el Capi-
re juri,
nen eas
, & iis,

2. pridem

a. §. 17.

præju-
stituen-
consulto
pe quæ
uis ne-
e adhuc
ductus
et, si in
posseffio-
Domini
et relig-
Quia
ficii ita
interve-

d) L. 1.

3. q. 5.

8. b. t.

MINIUS

restitut.

§. 32.

§ 34. Requiritur V., ut, si renuntians titulo illius beneficii ad sacros ordines sit promotus, hujus mentionem faciat, & quod commodam aliunde habeat sustentationem, aliter factam renuntiationem nullam declarari à Synodo Tridentinā jam superius monui.

§ 35. Præter prædicta quinque generalia cujuslibet renuntiationis requisita ad resignationem in specie requiritur VI., ut, si resignans sit infirmus (non infirmitate animi, nec solius senectutis, sed propria corporis a) licet levi) à die consensūs sui seu admittæ resignationis exclusivè b) supervivat dies viginti, sive resignet coram S. Pontifice, sive causā permutationis aut adjectis precibus ac recommendatione certæ personæ renuntiet coram ordinario. c) Quod si intra illud tempus de ipsā infirmitate decesserit, beneficium vacabit per obitum. Sed, eritne tum S. Pontifici, si in Curia Romanā facta sit resignatio, reservatum? discrepant Autores, affirmant FLAMINIUS, VALLENSIS, aliique. Negant GARCIAS, ESPEN, ENGEL, rationem negativā in eo constituentes, quod Regula hæc condita sit in favorem ordinariorum, cui accedit, quod beneficium vacans per obitum ita vacet, quasi nunquam facta fuisset resignatio, atqui tum recidit ad manus ordinariorum, ergo. Argumenta in contrarium apud citatos Autores soluta reperies.

a) REBUFFUS in banc regulam. b) idem in verba: à die per ipsum resignantem præstandi consensus. c) SARNENSIS ad Reg. Cancell. q. 2. promissali, cui adstipulantur ENGEL, REBUFF., aliique.

§ 36. Sed, cum ex communi tam antiquorum, quàm recentiorum sententiā hæc regula in favorem ordinariorum sit condita, num possit etiam Summus Pontifex illi derogare? volunt REBUFFUS a) ZYPÆUS b) GIGAS c) VALLENSIS d) & antiqui communiter ratione summæ & plenæ ipsius in beneficia potestatis. Dissentiunt recentiores multi, è quibus WEDEKIND e) tam simplicem hujus regulæ derogationem, per clausulam: non obstante regulā Cancellariæ de viginti, quàm antedatationem; quā data rejiciatur in diem anteriorem, ut hæc ratione dies viginti emergant, planè improbat, & inferius notā b. exempla adducit, quæis provisi ab ordinario contra antedatam resignationem ab Imperatore sunt manutenti. Quid judicandum?

a) In banc Reg. b) de jure Pont. novo b. t. n. 3. c) de Pensionibus. Respons. 34. n. 5. d) in jure Canon. b. t. §. fin. e) Dissert. de recurs. ad judicium Imper. Aul. §. 8.

§ 37. Quoniam celatā resignatione resignantem sæpè in possessione beneficii & fructuum perceptione mansisse compertum fuit, hinc fraudi huic obviaturi Pontifices editā novā constitutione requirunt VIII., ut omnes resignationes in Curia Romanā factæ intra sex menses à die Supplicationis oblatæ computandos, extra curiam coram ordinariis factæ intra mensem in loco

loco bene
dare perti
tribus his
per obitu
de illo ta
roboris &
apud Au
V. ESPE

a)

§ 38.
ficia quan
Ecclesiā I
Clemens
ficia resid
à proprio
stitutione
WEDEK
modis ill
repelli eo

a)

§ 39. R
ut Remu
lum pror
rendi fac
admissa
test, b) r
quirere p
effectu se
cipere, n
feu à fol
venirent
solutum,

ideo beneficii sui publicentur, quâ publicatione omisâ nec petita ab iis, ad quas dare pertinet, possessione, si resignans lapsa tempore in beneficii possessione decesserit, tribus his extantibus a) beneficium huiusmodi non per resignationem, sed per obitum vacare censeatur, collationes quoque & quævis aliæ dispositiones de illo tanquam per resignationem vacante factæ & inde secuta nullius sint roboris & momenti. Plura de hac uti & præcedente Regulâ videre licet apud Autores speciatim de Regulis Cancellariæ tractantes, in specie apud V. ESPEN.

a) ESPEN C. VII. de publicandis resignationibus n. 20.

§. 38. Cum porro, uti testatur Episcopus Thomas à ROSA. a) Beneficia quandoque conferebantur minus idoneis, quod alienum debet esse ab Ecclesiâ Dei & à Ministris Christi Domini nostri, qui est caput Ecclesiæ, ideo Clemens XI. ordinavit Parochias, Dignitates, Canonicatus, cæteraque beneficia residentialia coram se resignari non posse absque testimonio idoneitatis à proprio Episcopo impetrati. Et hanc quoque saluberrimam adversus constitutionem admitti sæpius Resignationes sine testimonio idoneitatis queritur WEDEKIND b) At nunquid etiam sæpe sæpius impetrato per amicos aliisve modis illicitis hoc testimonio, ministros minus dignos videmus promoveri: repelli econtra illo denegato maxime idoneos? Quis in hoc culpandus?

a) Lib. de Executoribus lit. apostolic. p. 1. C. 2. n. 87. b) Diff. sæpe cit. §. 9.

S E C T I O VI.

§. 39. Renuntiationis puræ, suis formatæ requisitis, effectus sunt: 1. Renuntiatio pura à Superiore admissa inducit vacationem Beneficii, ita ut Renuntians in illo jus omne amittat, quamdiu verò admissa non est, nullum prorsus effectum, ne possessionis quidem (nisi in pœnam si animo deferendi facta sit) vacationem producit, & facillè revocari potest, ast eâ semel admissâ locus non est pœnitentiæ, a) & si renuntians cedere nolit, cogi potest, b) non tamen ideo prohibetur, quominus idem jus novâ collatione acquirere possit, c) nili crimine aliquo inhabilem se fecisset. d) Ex primo hoc effectu sequitur II. quod renuntians non possit amplius fructus Beneficii percipere, nisi quos antea est lucratus; lucratus autem est naturales perceptos, seu à solo separatos usque in diem renuntiationis, idque, tamen hi fructus venirent è prædiis, erga annum censum elocatis, & locarium nondum esset solutum, sufficit enim fructus, quorum intuitu illud solvitur, esse separatos, &

& quod per conductorem perceptum est, perceptum censetur per ipsum Beneficiatam.

a) C. 3. § 6. b. t. b) C. 12. b. t. c) C. 2. eodem d) C. 11. eod.

§. 40. Resignationis in specie sive in favorem, sive permutationis causa, factae effectus est, quod Beneficium transeat ad Resignatarium, ea enim est mens resignantis, quod non aliter jus suum velit abdicare, quam ea conditione, ut adquiratur resignatario, a) hac non impleta teste FLAMINIO b) communis est Doctorum sententia, quod Beneficium remaneat penes resignantem, quin & possessio & actio spoli ipsi competat, quia hic non prius jus suum abdicat, quam resignatarius acceptat. Ex quo inferes h. quod si resignatarius vel absens sit, vel omnino inhabilis, vel ante acceptationem decedat, jus omne maneat penes resignantem. II. Quod, quousque possessionem non ceperit resignatarius, resignans (nisi contra regulam de publicandis Resignationibus peccaverit) fructus percipiat, & jura quævis Beneficio adnexa exercent. Sed quæres: annon ergo Superior renuntiationem conditionatam rejecta conditione admittere possit ut puram? non potest, etsi sit Summus Pontifex, quia non potest jus invito auferre uni, & dare alteri, c) nec dicas: conditionem illam utpote ratione pacti turpem haberi posse pro non adjecta, cum enim jam dudum civitate donata sit, turpitudine (etsi ut plurimum sublit) resignanti imputari nequit. Potest tamen Superior talem Resignationem, quam bono Ecclesiae videt adversam, penitus rejicere. d) Quæ de Resignatione dixi, tenent quoque in permutatione, de qua Autores latius ad Tit. de rerum permutatione.

a) FLAMINIUS ad b. t. q. 3. n. 47. b) q. 3. n. 10. c) REBUFF. de Resign. Condition. n. 16. d) Idem eodem loco.

SECTIO VII.

§. 41. Contraria renuntiationis puræ à posteriori nulla invenio, at resignationis dici possunt defectus vitæ ultra viginti dies protractæ, & publicationis, nisi dicere malis Resignationem absque duobus his punctis esse adhuc imperfectam, quo casu nec hujus contraria à posteriori invenies. Contraria à priori valorem Renuntiationis impediunt: defectus principiorum obligationis productivorum ex parte renuntiantis, vis, dolus & quilibet deum substantialis alicujus requisiti defectus, quibus addenda venit Simonia. Hæc, si sit realis sive ab ipso Resignatario, sive ab aliis ipso sciente & non contradicente admissa, præter inflictam simoniaci excommunicationem Renuntiatio est ipso jure nulla, & provisorius ad Beneficium est inhabilis, si facta sit Resignatario ignorante, hic non incurrit quidem excommunicationem, (hæc

(hæc enim
adquiri,
Beneficio
solum me
saltem jux
a) imò in
speciem ta
Judice ut
autem pro
tum patia

a)

✱ ✱ ✱

I. Jus n
II. Inept
III. Præ
funt
IV. Legi
V. Lega
VI. Con
effici
VII. Ger

I. Imper
non
II. Ad b
III. Qua
IV. Ita
simu
V. Sico
depe

(hæc enim requirit culpam gravem & contumaciam) Beneficium tamen non acquirit, sed ad summum habet titulum coloratum, per quem gaudere possit Beneficio de triennali possessore. Si intervenerit Simonia conventionalis aut solum mentalis vel etiam confidentialis, supra dictas pœnas juris positivi, saltem juxta stylum Curiae Romanæ non induci quidem testatur VALLENSIS a) imò in foro fori obreptâ aut subreptâ dispensatione valoris ut plurimum speciem tales Resignationes induunt, in foro tamen poli coram Supremo Judice ut illicitæ & legi æternæ contrariæ semper condemnabuntur b) *Quid autem prodest homini, si universum mundum lucretur, animæ verò suæ detrimentum patiatur.*

a) de Benef. Lib. 2. T. 1. n. 19. b) V. ESPEN Tit. 10. de Resignat. C. 2, n. 38.

P A R E R G A

EX

Jure Naturæ & Gentium.

- I. Jus naturæ propriè tale mutationi non est obnoxium.
- II. Inepta est illius in primævum & secundævum divisio.
- III. Præcepta Decalogi utriusque tabulæ (exceptâ circumstantiâ Sabbathi) sunt juris naturæ.
- IV. Legislatores ipse legis à se latæ non est subiectum.
- V. Legatorum immunitas ac publica securitas jure gentium est inducta.
- VI. Consuetudo non subditorum actibus, sed tacito legislatoris consensu efficitur.
- VII. Gentis cujusque pax & tranquillitas præscriptionem exigit.

Ex Jure Publico.

- I. Imperator ad servandam capitulationem ex liberâ sponsione tenetur, non ex lege.
- II. Ad belli justitiam indictio illius non videtur necessaria.
- III. Quantum ad temporalia, Imperator superiorem non agnoscit.
- IV. Ita supremus est Ecclesiæ Advocatus, ut & hujus jura & subditorum simul prosperitatem sartam testam servet.
- V. Sicuti potestas sæcularis; ita spiritualis in suo genere summa est & independens.

Ex

Ex Jure Canonico tum publico, tum privato.

- I. **A**d unitatem Ecclesiæ conservandam Summo Pontifici jure divino competit primatus jurisdictionis.
- II. Conciliorum œcumenicorum canones ab universâ Ecclesiâ sunt observandi.
- III. Ab observantiâ eorum excusat consuetudo laudabilis Pastorum Ecclesiæ consensu, vel saltem scitu approbata.
- IV. Contra Concordata Germaniæ validè procedit præscriptio.
- V. Vox activa in electionibus jure communi est penes sola membra Capituli, itaque extraneus qui jus speciale præterendit, illud probare debet.
- VI. Omne Pactum super beneficiis ecclesiasticis jura reprobant.
- VII. Transactio super rebus fidei cum Acatholicis est de materiâ ad contrahentes impertinente, proin nulla.
- VIII. Actus, qui non intrinsecè nullus, nec contra bonos mores aut publicam utilitatem, juramento vallatus firmo jure tenet.
- IX. Confitens sponsalia at conditionata onus probandi in adversarium rejicit.

Ex Jure Civili, Feudali & Criminali.

- I. **U**susfructus collegio cuidam legatus centum annis finitur.
- II. Hæres inventarium conficere negligens beneficio quartæ excidit.
- III. Compensatio non fit ipso jure, sed opus est declaratione animi compensare volentis.
- IV. Exceptio non numeratæ pecuniæ privilegiata biennio à die dati chyrographi expirat, vulgaris semper opponi potest.
- V. Qui in eodem chyrographo renuntiavit exceptioni non numeratæ pecuniæ, eâ nihilominus gaudet.
- VI. Mulier fidejubens, si solvit, potest illud repetere conditione indebiti, non item filiusfamilias reddens mutuum.
- VII. Depositarius & suas & deponentis res servare simul impotens, si relicta re depositâ servet suas, culpâ non vacat.
- VIII. Ama vini ex dolio emta, nondum separata dolio pereunte perit venditori.
- IX. Legitimum per subsequens matrimonium à bonis primogenituralibus excludunt prius legitime nati.
- X. Feudum naturâ antiquum cum consensu Domini alienans vasallus agnatis non creat præjudicium.
- XI. In feudo hæredibus foeminis concessio non nisi deficientibus masculis succedunt foeminæ.
- XII. Sola confessio propria non facit, ut judex in delinquentem ferre possit sententiâ capitalem.